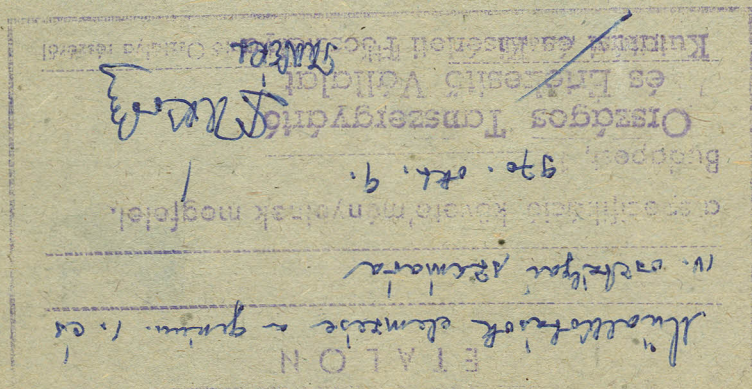

A MŰVELŐDESÜGYI MINISZTERIUM
DIAPOZITÍV-SOROZATA

MŰALKOTÁSOK ELEMZÉSE

A GIMNÁZIUM I. ÉS IV. OSZTÁLYA SZÁMÁRA

Kiadja:

Magyar Diafilmgyártó Vállalat
Budapest, 1970.

KÉSZÜLT
A TANÉRT KUTATÁSI
ÉS FILMGYÁRTÁSI FŐOSZTÁLYÁNAK
irányításával

FARKAS GYÖRGY
tanszékvezető munkája

Utmutató

a gimnáziumi Műalkotáselemzés diasorozatához

A diapozitív sorozat összeállításánál az a szempont vezetett bennünket, hogy a tanterv és utasítás célkitűzéseinek és követelményeinek megfelelő - I. és IV. osztályos - tankönyvek feldolgozását segítsük. A gimnáziumi első osztályos tanterv - a műalkotáselemzés munkakeretén belül - a rajzolt formák esztétikai tulajdonságainak (szerkezet, árnyok, szín és tónus, stb.) elemzését a rajzolási problémákhoz kapcsolva, művészeti alkotásokkal szemléltetve - írja elő. A követelmények ennek megfelelően olyan szerények ("Esztétikai érzék a tér és formák esztétikai tulajdonságainak meglátásához, valamint rajzi kifejezéséhez. Elemző igény a művészi alkotások megértéséhez" ...), hogy - a színproblémák kivételével - a tankönyvben közölt fekete-fehér reprodukciók és az azokat kísérő elemző szöveg alapján is teljesíthetőek. Ezért a művek kiválogatásánál, elsősorban a IV. osztályos tantervi célkitűzést és követelményeket tartottuk szem előtt. Ezek szerint a IV. osztályos tanulóknak - "A XIX. és XX. századi, különös képpen a mai művészetnek és a megértéséhez szükséges multnak áttekintő elemzésé"-vel - olyan szemléleti nevelést akarunk nyújtani, melynek segítségével - a művelt látás és a művészi alapfogalmakban való jártasság fokán - a mai művészetek területén el tudnak igazodni.

A gimnáziumi első osztályos rajzi feladatokhoz kapcsolható képek - a művészetszemléleti nevelés előkészíté-

sére is gondolva - úgy választandók ki a 200 diapozitív közül, hogy elsősorban a rajzi feladatok problémáinak alátámasztását szolgálják. "Az oktatási folyamat tervezése alkalmával vegyük figyelembe, hogy az első osztályos műalkotáselemzés forrása is a természet utáni rajzolásban van, s így módszerei elválaszthatatlanok a rajztanítástól..." "Egy-egy feladatsorba, amelyet általában természetutáni rajzolással vezetünk be, ... az esztétikai elemzések természetes kiegészítésként illeszkednek." Így olvadnak be egy egységes pedagógiába, kialakítva tanulóinkban a vizuális esztétikai képzet- és fogalom elemeit. Módszerünk tehát élményadó, érzékeltes legyen. "Meghatározásaink akkor jók, ha a művekről leolvashatók. Haladjunk tovább a kifejezés eszközeinek megvilágításával, a művész személyiségének, állásfoglalásának érzékeltetésével a korhoz és társadalomhoz, amelyben a mű létrejött, s amelyet kifejez. Közvetlenségünk, konkrétságunk, meggyőződésünk és felkészültségünk szeretteti meg tanulóinkkal a művészetet. Fejlesszük érdeklődésüket tartóssá, hogy önálló művelődéssel, tárlat-látogatással fokozhassák kapcsolatukat a művészettel..."

Az egyes rajzórákhoz kapcsolt műalkotások elemzésének időtartamát és helyét az óra folyamatában a feladat jellege, az óra célja és a helyi szervezési, technikai követelmények határozzák meg. Gyakori, hogy egy órán többször is bemutatjuk ugyanazt a képet, pl. munka közben, "a probléma" jobb megértéséhez és az óravégi bírálat alkalmával. Éppen ezért ne akarjunk egy alkalommal mindent kielemezni egy-egy műből, hi-

szen a rajzórán elemzett művek szemléletnevelési szempontok szerinti elmélyítése és kiegészítése, a műalkotás-elemzés külön óráin történik, illetve majd a IV. osztályban tetőződik.

A IV. osztályban bemutatandó diapozitiveket nagy gondal készített óraterv alapján ajánlatos kiválogatni egy-egy órára. A tantervi cél (a szemléleti megalapozás és a képzőművészetek iránti érdeklődés felkeltése), valamint a szűkre szabott időkeret, mindenekelőtt tervszerűséget, sokoldalúságot és lényeglátó tömörséget kíván a pedagógustól. A tanterv és utasításban közölt általános módszertani elveket (I., "Élménytadó, érzékletesen szemléletes foglalkozás, magyarázat, elemzés. II., Hagyjuk a műveket a maguk nyelvén beszélni...") és főleg az ezek alapján megállapított elemzési menetet (a., a mű összehatása, előzetes magyarázat nélkül, b., a tartalom és forma együttes elemzése, c., összefoglaló magyarázat és végül d., a mű ismételt bemutatása) mindig értelemszerűen, lehetőleg változatosan alkalmazzuk. Tekintve, hogy az egyes diapozitivek a legkülönbözőbb szempontok alapján sokszor szemléltetendők, nincs jelentősége a sorszámozásnak. A sorrend megállapításánál a könnyebb kezelhetőség érdekében, a tankönyv fejezeteinek egymásutániságát vettük figyelembe. Egyébként is a képek elemzésénél bátran lehet támaszkodni a tankönyv szövegére.

I. Az építészet törekvései:

- 1/ Luxori templom (III. Amenhotep - i.e. 1400-1362-ig és II. Ramses - i.e. 1290-1224-ig.) Felső Egyiptom.
- 2/ L.B.Alberti (1404-1472): Rucelai-palota, Firenze.
- 3/ Versailles-i palota: (L. Le Van és J.H. Mansart, XVII.szdz.)
- 4/ Notre-Dame (1163-1250 és a XIV. szd. első negyede) Párizs.
- 5/ Akropolisz (i.e. I. évezred,) Athén.
- 6/ Parthenon (i.e. 447-432: Iktinos és Kallikrates valamint Pheidiasz tervei alapján) Athén.
- 7/ P.Vignon (1762-1828): Madeleine templom, Párizs.
- 8/ Eiffel-torony (G.Eiffel 1832-1923) Párizs.
- 9/ UNESCO-palota (P.L.Nervi 1891-, Breuer 1902-, Zehrfuss 1911-) Párizs.
- 10/ Sport-palota (P.L.Nervi 1891-) Róma.
- 11/ Harrison (1895-) és Abramowitz (1908-): Üveg-palota, New York.
- 12/ O.Niemeyer (1907-): Elnöki palota, Brazília.
- 13/ J.Tschumi és Pierre Bonard (1966): Világ Egészségügyi Szervezet Központja (építészeti elemek), Genf.
- 14/ J.Tschumi és Pierre Bonard (1966): Világ Egészségügyi Szervezet Központja (földszinti, belsőépítészeti részletek)
- 15/ Auróra Szálló belső kiképzése (Kürthy László 1927-, Hornicsek László 1923-), Balatonalmádi.

- 16/ Budapest Szálló (Szrogh György 1915-) Budapest.
- 17/ Világ Egészségügyi Szervezet Központja (körta-
nács-terem) J. Tschumi és Pierre Bonard, 1966,
Genf.
- 18/ Világ Egészségügyi Szervezet Központja (tetőte-
rasz kiképzés) J. Tschumi és Pierre Bonard, 1966.
Genf.
- 19/ Marina Szálló (Mányoki László 1928-) Balaton-
füred.
- 20/ Guggenheim Muzeum (F. L. Wright 1869-1959.)
New York.
- 21/ KGST-palota (M. V. Poszohin, belső építész:
Hornicsek László, 1967) Moszkva.
- 22/ Chicagói házak (Van der Rohe 1886-), Chicago.
- 23/ Occidental Muzeum (Le Corbusier 1887-1967)
Tokió.
- 24/ Ronchamp-i kápolna (Le Corbusier 1887-1967)
Ronchamp.

II. A szobrászat törekvései:

- 25/ Néger maszk (A háboru istenének maszkja Hawai
szigetéről) London, British Museum.
- 26/ Néger szobor (Uj-Guinea-i plasztika) Leiden. Nép-
rajzi Muzeum.
- 27/ C. Brancusi (1876-1957): Alvó muzsa. Párizs, Mo-
dern Művészeti Muzeum.
- 28/ C. Brancusi (1876-1957): Kokas. Párizs, Modern
Művészeti Muzeum.
- 29/ Tut-Anch-Amon aranykoporsója (18. Dinasztia,
i. e. XIV. szd.)

- 30/ Rahotep herceg és felesége Nofretete (4. Dinasztia, i.e. 2500 körül)
- 31/ Tanagra figurák (i.e. IV. szd-ból származó görög terrakotta szobrocskák) Párizs, Louvre.
- 32/ Atléta fej (i.e. V. szd. görög szobrászat) Párizs, Louvre.
- 33/ Delphoi kocsihajtó feje, (Delphoi, Muzeum.)
- 34/ Delosi oroszlánok, (i.e.VII. szd.) Delos (Égei tengeri sziget)
- 35/ A.Canova (1757–1822): Napoleon emlékmű, Miláno, Brera.
- 36/ A. Maillol (1861–1944): Aktok (Gyöngyös akt, Zürich, Tavasz, New York, Metropolitan Muzeum.)
- 37/ A. Modigliani (1884–1920): Női fej, Párizs, Modern Muzeum.
- 38/ Boccioni (1882–1916): Folytonosság a térben.
- 39/ J.Gonzales (1876–1942): Kaktusz-ember, Hamburg.
- 40/ O.Zadkin (1890–): Rotterdam pusztulásának emlékműve, Rotterdam.
- 41/ Marino Marini (1901–): Csodálkozók, Basel.
- 42/ H.Moor (1898–): Belső-külső formák, Basel.
- 43/ H.Moor (1898–): Fekvő figura, London.
- 44/ A.Giacometti: (1901–): Erdő, Párizs, magángyűjtemény.
- 45/ H.Arp (1887–): Szobor, Párizs.
- 46/ N.Kricke (1922–): Tér szobor, Párizs, magántulajdon.
- 47/ A.Calder (1898–): Mobil szobor, Miláno.

- 48/ Kemény Zoltán (1907–1967): Saturnus rózsája, Párizs.
- 49/ Somogyi József (1916–): Martinász, Dunaujváros.
- 50/ Kiss István: (1927–): Tanácsköztársasági emlékmű, Budapest.
- 51/ Kerényi Jenő (1908–): Osztjapenko kapitány emlékműve, Budapest.

III. A festészet törekvései:

- 52/ Barlang-festmény az őskőkorból (i.e. 20. évezred körül) Lascaux-i barlang.
- 53/ Részlet Tut-Anch-Amon oroszlánvadászata c. festményből (i.e. 1357–49), Kairó, Muzeum.
- 54/ Férfi arckép (Egyiptom–Róman i.e. 2. szd.) New York, Metropolitan Muzeum.
- 55/ Görög váza (i.e. 9. szd. geometrikus díszítésű halotti váza), Athén, Nemzeti Muzeum.
- 56/ Görög váza díszítésének részlete (i.e. 6. szd.) Vatikán, Muzeum.
- 57/ Athéni olajtartó váza és díszítésének részletei (i. e. 5. szd.) Helikoni Muzeum.
- 58/ Pompei, Mysterium-villa nagy frize. (i.e. 79. előtt), Pompei.
- 59/ Primavera (Stabiae-i Primavera, i.e. 80.) Nápolyi Muzeum.
- 60/ Diana (Stabiae-i Diana, i.e. 80.) Nápolyi Muzeum.
- 61/ Ravennai mozaik (Ravennai St. Vitaleban levő Justiniánus császárt és kíséretét ábrázoló mozaik részlete, i.e. 547-től), Ravenna.

- 62/ Ravennai mozaik részlete (Justiniánus császár),
Ravenna.
- 63/ Madonna és a gyermek (Mozaik a 12. szd-ból),
Torrcello, Bazilika.
- 64/ Apostolok csoportja (Mozaik részlet a 12. szd-
ból), Barcelona, Katalán Múzeum.
- 65/ Lovasok (Román kori freskó, 1150-1175.)
(Jylland), Skibeti templom.
- 66/ Cimabue (1272-1302): Mária trónuson, Párizs,
Louvre.
- 67/ Giotto (1276-? 1337): Lázár feltámasztása (részlet),
Padova, Capella degli Scrovegni.
- 68/ A. Mantegna (1431-1506): Freskó részlet a Gon-
zaga palotából, Mantua.
- 69/ Jan van Eyck (1385-1390?-1441): Madonna,
Brugge, Múzeum.
- 70/ El Greco (1541-1614): Laokoon Washington,
Nemzeti Galéria.
- 71/ H. Bosch (15. szd.): Világi gyönyörök kertje
(részlet), Madrid, Prado.
- 72/ P. Uccello (1397-1475): St. Romano-i vereség
részlete, Párizs, Louvre.
- 73/ S. Martini (1280-85?-1344): Guido Riccio de
Fogliano (freskó részlet) Siena, Palazzo Pubblico.
- 74/ A. Lorenzetti (1348-?): Város látképe, Siena,
Akadémia.
- 75/ D. Veneziano (1438-1461): Fiatal nő arcképe,
Berlin, Városi Múzeum.
- 76/ Piero della Francesca (1410-1416? -1492):
Konstantinus csatája (freskó részlet), Arezzo,
St. Francisco.

- 77/ S. Botticelli (1444-1445?-1510): Primavera, Firenze, Uffizi.
- 78/ M. Grünewald (1470-1483?-1529): A keresztre feszített Krisztus. Basel.
- 79/ Filippino Lippi (1457-1504): Madonna gyermekkel. Firenze, Pitti.
- 80/ G. Bellini (1430-1516): Pieta. Milánó, Brera.
- 81/ Raffaello (1483-1520): Mária eljegyzése, Milánó, Brera.
- 82/ Raffaello (1483-1520): Athéni iskola, Róma, Vatikán.
- 83/ Michelangelo (1475-1564): Utolsó ítélet, Vatikán, Sixtusi-kápolna.
- 84/ Michelangelo (1475-1564): Bünbeesés, Vatikán, Sixtusi-kápolna.
- 85/ Michelangelo (1475-1564): Jeremiás próféta, Vatikán, Sixtusi-kápolna.
- 86/ Leonardo da Vinci (1452-1519): St. Anna feje, Párizs, Louvre.
- 87/ Leonardo da Vinci (1452-1519): St. Anna harmadmagával, Párizs, Louvre.
- 88/ Tiziano (1477-1487?-1576): Tövis-koronázás, München, Régi képtár.
- 89/ Tiziano (1477-1487?-1576): Károly császár, Madrid, Prado.
- 90/ Giorgione (1480-1510): A vihar, Velence, Akadémia.
- 91/ P. Veronese (1528-1588): Krisztus Levi házában, Velence, Akadémia.
- 92/ P. Bruegel (1525-1530?-1569): A vakok, Nápoly.

- 93/ P. Bruegel (1525-1530?-1569): Bethlehem-i népszámlálás, Brüsszel.
- 94/ ifj. H. Holbein (1497-1498?-1543): G.G. keresztelkedő arcképe, Berlin, Városi Múzeum.
- 95/ A. Dürer (1471-1528): Négy apostol, München, Régi Képtár.
- 96/ M. Caravaggio (1573-1610) Szent Máté elhivatása (Róma, San Luigi dei Francesi templom)
- 97/ J. R. Tintoretto (1518-1519?-1594): St. Márk csodatétele, Velence, Akadémia.
- 98/ D. Velasquez (1599-1660): Vizhordó, Firenze.
- 99/ D. Velasquez (1599-1660): Margaréta, Bécs, Kunsthistorisches Múzeum.
- 100/ D. Velasquez (1599-1660): Las Meninas (Az udvarhölgyek) Madrid, Prado.
- 101/ L. Le Nain (1593-1648): Paraszt-család, Párizs, Louvre.
- 102/ A. Van Dyck (1599-1641): B. kardinális arcképe, Firenze, Pitti.
- 103/ N. Poussin (1594-1669): Orfeus és Euridike, Párizs, Louvre.
- 104/ Vermeer van Delft (1632-1675): Szerelmes levél, Amsterdam, Rijks Múzeum.
- 105/ Vermeer van Delft (1632-1675): Delft látképe, Hága, Mauritshuis.
- 106/ Rembrandt (1606-1669): Az olvasó Titus, Bécs, Kunsthistorisches Múzeum.
- 107/ Rembrandt (1606-1669): Önarckép, Köln, Wallraf-Richartz Múzeum.
- 108/ Rembrandt (1606-1669): Önarckép (részlet), Firenze.

- 109/ A.Watteau (1684-1721): Az élet örömei, London.
- 110/ J-B.S.Chardin (1699-1779): Pipás csendélet, Párizs, Louvre.
- 111/ L.David (1748-1825): Horatiusok esküje, Párizs, Louvre.
- 112/ F.Guardi (1712-1793): Il Doge, Párizs, (Canalotto) Louvre.
- 113/ Canaletto (1697-1768): Velencei ünnep, Milánó, Grespi-gyűjtemény.
- 114/ F.Goya (1746-1828): 1808. május 3. Madrid, Prado.
- 115/ F.Goya (1746-1828): Vizió, Madrid, Prado.
- 116/ W.Turner (1775-1851): Eső, gőz, sebesség. London, Nemzeti Galéria.
- 117/ T.Géricoult (1791-1824): A szolgák által lefogott ló. Rouen.
- 118/ E.Delacroix (1798-1863): Tigrisvadászat. Párizs, Louvre.
- 119/ E.Delacroix (1798-1863): Szabadság vezeti a népet (Az 1830- júliusi forradalom allegoriája), Párizs, Louvre.
- 120/ H.Daumier (1808-1879): Mosónő, Párizs, Louvre.
- 121/ J.A.D.Ingres (1780-1867): Fürdő nő, Párizs, Louvre.
- 122/ J.F.Millet (1814-1875): Magvető, Boston.
- 123/ C.Corot (1796-1875): Mantesi hid, Párizs, Louvre.
- 124/ C.Monet (1840-1926): Bárka, Monaco, Mzeum.
- 125/ C.Monet (1840-1926): Ködös impresszió, Párizs, Marmottan Kollekción.

- 126/ C.Monet (1840-1926): Roueni katedrális, Párizs, Jeu de paume
- 127/ Szinyei Merse Pál (1845-1920): Majális, Budapest, Nemzeti Galéria.
- 128/ P.A.Renoir (1841-1919): Anna, Leningrád, Ermitage.
- 129/ P.A.Renoir (1841-1919): Le Moulin de la Galette, Páris, Louvre.
- 130/ Degas (1834-1917): Ballerina (Arabesque), Párizs, Jeu de paume.
- 131/ P.Cézanne (1839-1906): Hushagyó kedd, Moszkva, Puskin Muzeum.
- 132/ P.Cézanne (1839-1906): Kártyázók, London.
- 133/ Van Gogh (1853-1890): Ut Ciprussal, Otterlo, Krölller-Müller Muzeum.
- 134/ Van Gogh (1853-1890): Önarckép, A Van Gogh család tulajdona.
- 135/ P.Gauguin (1848-1903): Isten napja, Chicago, Muzeum.
- 136/ P.Gauguin (1848-1903): Tahiti-i anyaság, Leningrád, Ermitage.
- 137/ G.Seurat (1859-1891): Modell, Párizs, Louvre.
- 138/ Toulouse Lautrec (1864-1901): Plakát (litográfia)
- 139/ H.Matisse (1869-1954): Zöld csikos portré, Koppenhága, Szépművészeti Muzeum.
- 140/ H.Matisse (1869-1954): Narancsos csendélet, Párizs, magángyűjtemény.
- 141/ R.Dufy (1877-1953): Mozart emlékére, New York, D.Esmond gyűjt.
- 142/ E.L.Kirchner (1880-1938): Nő zöld diványon. Minneapolis, Művészeti Intézet.

- 143/ O.Kokoschka (1886-): Önarckép, Wuppertal, magángyűjtemény.
- 144/ Franz Marc (1880-1916): Ózek, Ried, M.Marc gyűjteménye.
- 145/ E.Nolde (1867-1956): A napkeleti bölcsek imádása, Essen, E.Henke gyűjteménye.
- 146/ Csontváry Tivadar (1853-1919): Magányos cédrus, Budapest.
- 147/ Csontváry Tivadar (1853-1919): Zarándokiás a cédrus fához, Budapest.
- 148/ P.Bonnard (1867-1947): Reggelizőszoba, New York, Modern Muzeum.
- 149/ E.Vuillard (1868-1940): Nő kékben, Párizs.
- 150/ A.Modigliani (1884-1920): J.Hébutern portréja, Bern, magángyűjtemény.
- 151/ G.Rouault (1871-1958): Öreg király, Pittsburgh, Carnegie Intézet.
- 152/ H.Rousseau (1844-1910): Alvó cigánylány, New York, Modern Muzeum.
- 153/ Picasso (1881-): Emberpár, Ascona, magángyűjt.
- 154/ Picasso (1881-): Vasaló nő, New York, Guggenheim Muzeum.
- 155/ Picasso (1881-): Három muzsikus, New York, Guggenheim Muzeum.
- 156/ Picasso (1881-): Siró nő, London, magángyűjt.
- 157/ Picasso (1881-): Ökörkoponyás csendélet, Párizs, magángyűjtemény.
- 158/ G.Braque (1882-1963): Csendélet, Basel, Szépművészeti Muzeum.
- 159/ G.Braque (1882-1963): Gitáros csendélet, New York. L.Schuster gyűjtemény.

- 160/ J. Gris (1887–1927): Lámpa, Párizs, magángyűjtemény.
- 161/ R. Delaunay (1885–1941): Bleriot emlékére, Párizs, magángyűjtemény.
- 162/ J. Villon (1875–1963): Menetelő katonák, L. Carré Galéria, Párizs.
- 163/ U. Boccioni (1882–1916): Az utca erői, Basel, magángyűjtemény.
- 164/ G. Severini (1883–): Táncosnő kékben, Milanó.
- 165/ M. Chagall (1889–): Héтуjjas önarckép, Amsterdam, Municipal Muzeum.
- 166/ M. Chagall (1889–): Vörös nap, Párizs, magángyűjtemény.
- 167/ P. Klee (1879–1940): Maszk, Bern, Klee-alapítvány.
- 168/ P. Klee (1879–1940): Senecio, Basel, Szépművészeti Muzeum.
- 169/ J. Miro (1893–): Karneval. Buffalo, Albricht-Galéria.
- 170/ V. Kandinsky (1866–1944): Crepuscolo, New York, Guggenheim Muzeum.
- 171/ J. Pollock (1912–1956): Szürkület az óceán felett, New York, Guggenheim Muzeum.
- 172/ M. Tobey (1890–): Kompozíció (konfliktus) USA Tremaine-gyűjtemény.
- 173/ H. Trökes (1913–): Bűvészmutatvány, Kassel, magángyűjtemény.
- 174/ J. Albers (1888–): Tisztelet a megnyugatató négyzetnek, New York, Janis Galéria.
- 175/ E. W. Nay (1902–): Piros és kék harmónia, magángyűjtemény.

- 176/ B.Afro (1912-): Éjjeli táj, Torino, Modern Muzeum.
- 177/ Corneille (1922-): Madarak világa, Párizs, magángyűjtemény.
- 178/ P.Soulages (1919-): Festmény, Párizs, magángyűjtemény.
- 179/ E.Pettoruti (1895-): Nap a hegységben, a művész tulajdona.
- 180/ J.P.Riopelle (1924-): Fehér elefánt, Dubourg Galéria, Párizs.
- 181/ N.T.Masson (1901-): Kikelet III., Párizs, Leiris Galéria.
- 182/ A.Burri (1915-): Vörösre égett plasztik, Chicago, Markus-gyűjtemény.
- 183/ G.Mathieu (1921-), 1. kép: DANA, Colonia, Muzeum, 2. kép: Takarékoság, Milanó.
- 184/ K.Appel (1921-): Fej, Winterthur.
- 185/ P.Mondrian (1872-1944): Kép I. Basel, Vickmann-gyűjtemény.
- 186/ Moholy Nagy László (1895-1946), 1. kép: Á II., New York, Guggenheim Muzeum, 2. kép: Szinrác, USA, Tremaine-gyűjtemény.
- 187/ V.Vasarely (1908-), 1. kép: Donan II., 2. kép: Siris II., Párizs, magángyűjtemény.
- 188/ G.Chirico (1880-): Jövőbelátó, New York, magángyűjtemény.
- 189/ S.Dali (1904-): A háboru előérzete, Philadelphia.
- 190/ Y.Tanguy (1900-1955): Az idő butorai, Connecticut, Sobi-gyűjtemény.
- 191/ Max Ernst (1891-): Euklides 1945, Houston, De Menie-gyűjtemény.

- 192/ Dubuffet (1901-): Két gépész, Palm Beach, Mc Kim-gyűjtemény.
- 193/ I.J.Repin (1894-1930): Ut a száműzetésbe, Moszkva, Tretyakov-képtár
- 194/ R.Tamayo (1900-): Állatok, New York, Modern Muzeum.
- 195/ F.Léger (1881-1955): Építőmunkások, Biot, Léger Muzeum.
- 196/ A.Siqueiros (1898-): A humanizmus menete (részlet) Mexikó
- 197/ Deineka (1899-1969): Petrográd védői, Moszkva.
- 198/ Derkovits Gyula (1894-1934): Három nemzedék, Budapest.
- 199/ Derkovits Gyula (1894-1934): Vasut mentén, Budapest.
- 200/ Domanovszky Endre (1907-): Bányászok, Budapest.

